Gemeente Asten

Jaarverslag Informatiebeveiliging 2020

Bezoekadres Koningsplein 3 | 5721 GJ Asten
Postadres Postbus 290 | 5720 AG Asten
T (0493) 671 212 | F (0493) 671 213
www.asten.nl | gemeente@asten.nl

Titel:	Jaarverslag Informatiebeveiliging 2020
Versie:	0.1
Datum:	30 april 2021
Auteur(s):	I.M.C. Mekers

Inhoudsopgave

1. Inleiding 1
   1.1 Leeswijzer 1
2. Resultaten ENSIA verantwoording over 2020 1
   2.1 Zelfevaluatie BIO 1
   2.2 Zelfevaluaties BRP en Reisdocumenten 1
      2.2.1 BRP 1
      2.2.2 Reisdocumenten 1
   2.3 Zelfevaluatie DigiD en Suwinet 1
      2.3.1 DigiD 1
      2.3.2 Suwinet 1
   2.4 Zelfevaluatie GEO-informatiedomein 1
      2.4.1 BAG 1
      2.4.2 BGT 1
      2.4.3 BRO 1
3. Terugblik 2020 1
   3.1 Bewustwording 1
   3.2 Beveiligingsincidenten 1
   3.3 Informatiebeveiliging en privacy 1
4. Vooruitblik 2021 1
   4.1 ISMS 1
   4.2 Bewustwording 1

1. Inleiding

Voor u ligt het Jaarverslag Informatieveiligheid 2020 van de gemeente Asten. Met dit jaarverslag legt het college van B&W over het jaar 2020 verantwoording af aan de raad over de stand van zaken betreffende informatiebeveiliging.

Informatiebeveiliging staat onder druk en het aantal dreigingen blijft toenemen. Verlies van gegevens, uitval van ICT, of het door onbevoegden kennisnemen of wijzigen van informatie kan impact hebben op de bedrijfsvoering. Daarnaast hebben incidenten mogelijk ook negatieve gevolgen voor inwoners, bedrijven en partners. Informatieveiligheid is dus van groot belang!

Gemeente Asten wil een betrouwbare partner zijn voor haar inwoners, bedrijven en (keten)partners. Daarom is ons doel:

- Dat de gemeente 'in control' is als het gaat om dreigingen, incidenten, wijzigingen, processen en organisatie.
- Dat de dienstverlening ongestoord en betrouwbaar verloopt.
- Dat gegevens van onze inwoners, bedrijven, instellingen en medewerkers veilig zijn.
- Dat onze medewerkers privacy- en beveiligingsbewust zijn en beschikken over de juiste middelen om hun verantwoordelijkheid voor informatiebeveiliging en privacy te dragen.

1.1 Leeswijzer

Dit jaarverslag begint met de verplichte verantwoording over informatiebeveiliging volgens de ENSIA systematiek. Vervolgens wordt teruggeblikt op 2020 en een doorkijk gegeven naar 2021.

2. Resultaten ENSIA verantwoording over 2020

Via de ENSIA-systematiek[1] legt het college van B&W jaarlijks verantwoording af over de status van informatiebeveiliging aan het Rijk. De scope van ENSIA omvat:

- Zelfevaluatie Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO).
- Zelfevaluatie Basisregistratie Personen (BRP) en Reisdocumenten.
- Zelfevaluatie DigiD en Suwinet.
- Zelfevaluatie GEO-informatiedomein: Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG), Basisregistratie Grootschalige Topografie (BGT) en Basisregistratie Ondergrond (BRO).

Naast de zelfevaluaties kent de ENSIA-verantwoording over 2020 twee audits die door een externe auditor zijn uitgevoerd, namelijk over DigiD en Suwinet. In de volgende paragrafen wordt per zelfevaluatie een toelichting gegeven. De bij de zelfevaluaties behorende rapportages zijn als bijlagen opgenomen bij dit jaarverslag.

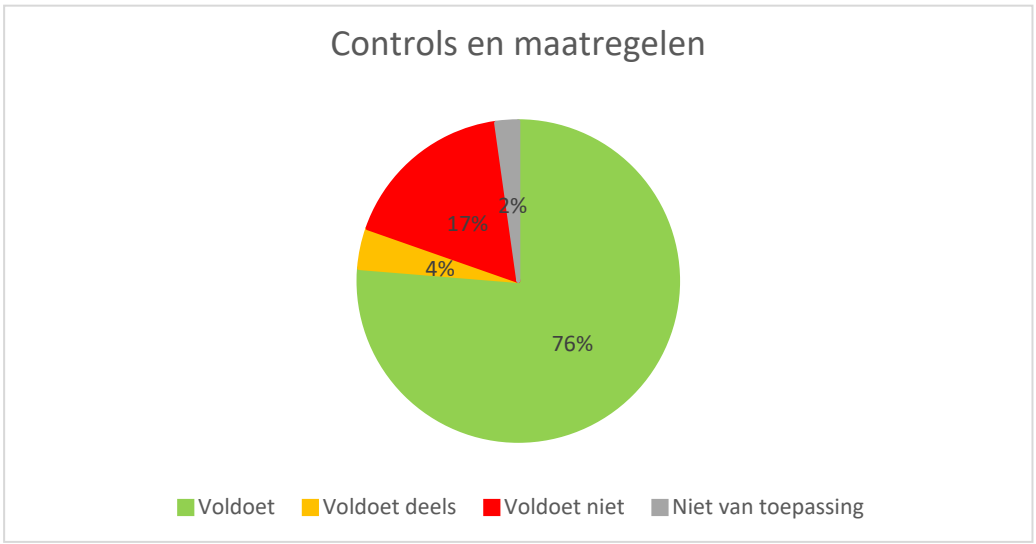
2.1 Zelfevaluatie BIO

De BIO is het basisnormenkader voor informatiebeveiliging binnen alle overheidslagen (Rijk, gemeenten, provincies en waterschappen). De BIO is gebaseerd op de actuele, internationale standaard voor informatiebeveiliging en heeft risicomanagement als uitgangspunt. Dit betekent dat maatregelen genomen worden die passen bij de daadwerkelijke risico's. Immers, 100% veiligheid is nooit mogelijk vanwege het tempo van technische ontwikkelingen en de menselijke factor.

De BIO bestaat uit controls op 14 gebieden, bijvoorbeeld toegangsbeveiliging en beheer van bedrijfsmiddelen. Een deel van deze controls is uitgewerkt in verplichte maatregelen, omdat zij:

- Voortvloeien uit wet- en regelgeving.
- Zo basaal zijn dat zij het fundament vormen van een betrouwbare c.q. professionele informatievoorziening.
- Dienstbaar zijn aan de beveiliging in een procesketen of netwerk.

In de volgende figuur worden de resultaten uit de zelfevaluatie getoond.

[1] Eenduidige Normatiek Single Information Audit, voor meer informatie zie www.ensia.nl.

Voldoen aan meer controls en maatregelen gaat onder andere gerealiseerd worden door het oppakken van iBewustzijns-trainingen en door de geplande overgang naar ICT NML.

2.2 Zelfevaluaties BRP en Reisdocumenten

De BRP is onderdeel van het stelsel van basisregistraties van de Nederlandse overheid. De Nederlandse overheid registreert persoonsgegevens in de BRP. Alle overheidsinstellingen en bestuursorganen zijn verplicht voor hun taken gebruik te maken van die gegevens. Voor het uitgeven van reisdocumenten hebben gemeenten met betrekking tot. wetgeving te maken met de Paspoortuitvoeringsregeling Nederland 2001 (PUN).

Jaarlijks moeten gemeenten verantwoording afleggen over het gebruik van de BRP en de PUN. Het inhoudelijke deel, dat onder andere kijkt naar de kwaliteit van de persoonsgegevens in het BRP en de inrichting van de verwerkingsprocessen, wordt door de vakafdeling uitgevoerd en is geen onderdeel van dit jaarverslag. Het beveiligingstechnische deel is op basis van de BIO-richtlijnen uitgevraagd.

2.2.1 BRP

Aan de hand van de vragenlijst is de zelfevaluatie BRP uitgevoerd. Op grond daarvan is de verantwoordingsrapportage[2] opgesteld die door het college van B&W is vastgesteld. De zelfevaluatie BRP levert een puntenscore op van 1.170 uit het maximaal aantal te behalen punten van 1.200. Deze score is te beoordelen als zeer goed.

2.2.2 Reisdocumenten

Aan de hand van de vragenlijst is de zelfevaluatie Reisdocumenten uitgevoerd. Op grond daarvan is de verantwoordingsrapportage[3] opgesteld die door het college van B&W is vastgesteld. De zelfevaluatie Reisdocumenten levert een puntenscore op van 640 uit het maximaal aantal te behalen punten van 650. Deze score is te beoordelen als zeer goed.

2.3 Zelfevaluatie DigiD en Suwinet

De verantwoording aan de toezichthouder is gebeurd via een collegeverklaring[4] en bijlagen[5] in voorgeschreven format. Onze externe auditor heeft deze verantwoording beoordeeld en gewaarmerkt. Daarnaast heeft hij een assurance-rapport opgesteld waarin staat dat de verklaring een juist beeld geeft van de werkelijkheid.

2.3.1 DigiD

Gemeente Asten is DigiD aansluithouder. De DigiD aansluiting wordt gebruikt voor authenticatie voor bijvoorbeeld melden voorgenomen huwelijk en aangifte van verhuizing. Over 2020 heeft onze externe IT-auditor een audit uitgevoerd op het gebruik van DigiD en geconstateerd dat gemeente Asten aan het normenkader voldoet.

[2] Uittreksel BRP (ENSIA)
[3] Uittreksel Reisdocumenten (ENSIA)
[4] Collegeverklaring ENSIA 2020 inzake Informatiebeveiliging DigiD en Suwinet
[5] Collegeverklaring bijlage DigiD en Collegeverklaring bijlage Suwinet

2.3.2 Suwinet

Suwinet is het systeem voor informatie-uitwisseling in de keten van werk en inkomen. De SUWI Verantwoordingsrichtlijn is het normenkader waaraan de beveiliging van Suwinet moet voldoen.

Gemeenschappelijke regeling Senzer
De gemeente heeft haar SUWI-taken op het gebied van de Participatiewet, IOAW en IOAZ opgedragen aan de gemeenschappelijke regeling Senzer als uitvoerend lichaam (mandaat). Desondanks blijft de gemeente verantwoordelijk voor Suwinet.

In 2020 heeft Senzer een audit laten uitvoeren door een gecertificeerde IT-auditor. De Third Party Memorandum (TPM) die door de auditor is opgesteld laat zien dat Senzer op één punt niet aan het normenkader voldoet. Daardoor voldoet gemeente Asten (als verantwoordelijke) ook niet aan de normen. Senzer heeft een verbeterplan opgesteld voor de norm waaraan niet werd voldaan.

Burgerzaken
Gemeente Asten gebruikt Suwinet-Inkijk binnen Burgerzaken voor BRP-(adres)onderzoeken. Over 2020 heeft onze externe IT-auditor een audit uitgevoerd op het gebruik van Suwinet-Inkijk en geconstateerd dat gemeente Asten aan het normenkader voldoet.

2.4 Zelfevaluatie GEO-informatiedomein

2.4.1 BAG

De zelfcontrole BAG is een wettelijke verplichting voor gemeentelijke bronhouders BAG. Aan de hand van de vragenlijst is de zelfevaluatie BAG uitgevoerd. Op grond daarvan is de verantwoordingsrapportage[6] opgesteld die door het college van B&W is vastgesteld. De zelfevaluatie door de lijnverantwoordelijken levert een puntenscore op van 160 uit het maximaal aantal te behalen punten van 205. Deze score is te beoordelen als goed. De zelfevaluatie levert verbeterpunten op ten aanzien van borging van het proces en tijdigheid. Door personeelsverloop, zowel binnen gemeente Asten als bij ketenpartners, worden mutaties niet goed en/of niet tijdig aangeleverd.

2.4.2 BGT

De zelfcontrole BGT is een wettelijke verplichting voor gemeentelijke bronhouders BGT. Aan de hand van de vragenlijst is de zelfevaluatie BGT uitgevoerd. Op grond daarvan is de verantwoordingsrapportage[7] opgesteld die door het college van B&W is vastgesteld. De zelfevaluatie BAG door de lijnverantwoordelijken levert een puntenscore op van 150 uit het maximaal aantal te behalen punten van 150. Deze score is te beoordelen als uitstekend. De zelfevaluatie levert geen verbeterpunten op.

2.4.3 BRO

In navolging van de basisregistraties BAG en BGT is de zelfcontrole BRO over 2020 wettelijk verplicht. Aan de hand van de vragenlijst is de zelfevaluatie BRO uitgevoerd. Op grond daarvan is gebleken dat over 2020 geen verantwoordingsrapportage nodig is.

[6] Verantwoordingsrapportage BAG 2020
[7] Verantwoordingsrapportage BGT 2020

3. Terugblik 2020

3.1 Bewustwording

Onbewust menselijk handelen is de belangrijkste dreiging voor de gemeentelijke informatievoorziening. Investeren in het verhogen van het besef bij medewerkers dat informatiebeveiliging belangrijk is, is dus een efficiënte maatregel.

Phishing campagne
Bij een phishing aanval krijgen medewerkers een e-mail waarin bijvoorbeeld gevraagd wordt om gegevens in te voeren. Deze valse e-mails zien er vaak bedrieglijk echt uit. Door middel van phishing kunnen kwaadwillenden (gevoelige) informatie in handen krijgen.

In 2020 zijn in samenwerking met een externe partij vier phishing tests uitgevoerd en heeft gemeente Asten inzicht gekregen in welke mate zij kwetsbaar is voor een dergelijke aanval. De resultaten van de campagnes laten zien dat phishing mails steeds beter herkend worden door de medewerkers.

3.2 Beveiligingsincidenten

Beveiligingsincidenten zijn gebeurtenissen die inbreuk maken op de informatieveiligheid. Dat kan van alles zijn: verlies of verminking van gegevens, storingen op systemen of ongeautoriseerde inzage van gegevens. Deze incidenten kunnen veroorzaakt worden door menselijk handelen, door bewuste inbreuken of door het uitvallen van techniek bij onszelf of bij partners.

Het aantal beveiligingsincidenten over 2020 is minimaal. Het grootste incident had te maken met een kwetsbaarheid in Citrix. In de Nederlandse pers is volop aandacht geweest voor de kwetsbaarheid in Citrix, onder andere Citrix-servers van ziekenhuizen en gemeenten zijn doelwit geweest van aanvallen. Gemeente Asten is geen doelwit geweest van een aanval, maar door het wachten op een update van Citrix is thuiswerken één week niet mogelijk geweest.

Door de Informatiebeveiligingsdienst (IBD) zijn we regelmatig gewaarschuwd voor mogelijke bedreigingen van buitenaf, zoals COVID-19-fraude, WhatsApp fraude en kwetsbaarheden in software. Afhankelijk van de kwetsbaarheid zijn maatregelen genomen. Geen enkele van deze bedreigingen heeft daadwerkelijk invloed gehad op onze systemen en onze informatieverwerking.

3.3 Informatiebeveiliging en privacy

Informatiebeveiliging en privacy zijn nauw met elkaar verbonden. Op dit vlak wordt dan ook intensief samengewerkt. Er is onder andere een gezamenlijk register voor datalekken. Daarnaast wordt in de verwerkersovereenkomsten die worden afgesloten aandacht besteed aan zowel privacy als informatiebeveiliging.

Sociaal domein
In het sociaal domein worden veel bijzondere persoonsgegevens verwerkt. Het borgen van privacy en informatieveiligheid in het sociaal domein is daarom noodzakelijk. Daarom is in 2020 door een adviesbureau een opdracht uitgevoerd binnen het Sociaal Team Asten. Onderdeel van deze opdracht was onder andere verhogen van kennis en bewustwording van medewerkers en uitvoeren van een DPIA (Data Protection Impact Assessment) op het voorportaal.

4. Vooruitblik 2021

4.1 ISMS

Gemeente Asten legt over de status van informatiebeveiliging jaarlijks verantwoording af. Hiervoor moeten twee zaken geregeld zijn:

- De organisatie moet haar processen zodanig hebben ingericht dat zij kan garanderen dat aan de eisen uit normenkaders (onder andere BIO en AVG) wordt voldaan.
- De organisatie moet aan kunnen tonen dat de processen ook in de praktijk op deze wijze worden uitgevoerd door hiervoor bewijsdossiers te vormen.

Een Information Management Security System (ISMS) helpt bij het continu beoordelen of de informatiebeveiliging passend en effectief is en of deze bijgesteld moet worden. Gemeente Asten is in 2020 gestart met de implementatie van een nieuw ISMS om het proces van bewijzen soepel te laten verlopen en 'opzet, bestaan en werking' van maatregelen aantoonbaar te maken. Dit gaat in 2021 vervolgd worden.

4.2 Bewustwording

De BIO schrijft voor dat alle medewerkers die gebruik maken van informatiesystemen en –diensten een training iBewustzijn volgen. Gemeente Asten heeft gekozen voor een laagdrempelige manier van toetsen van de kennis van informatieveiligheid en privacy. Hierbij ontvangen medewerkers wekelijks een vraag waarop zij na beantwoording meteen feedback krijgen. De software die dit regelt geeft via rapportages een continu beeld van de kennis van informatieveiligheid en privacy binnen de organisatie.